

България и Великобритания – търговски и икономически връзки

Георги Ангелов

Институт „Отворено общество“ - София

През 2015 г. износът от България към Обединеното кралство достига 1.15 милиарда лева, с което Великобритания се нарежда на 8 място сред основните търговски партньори на България. Обединеното кралство има дял от 2.5% в българския износ и изпреварва съвсем малко Китай, Холандия, Испания и Полша, към които българският износ също надхвърля 1 милиард лева през 2015 г. и са с дял малко над 2% в българския износ.

На първите места в българския износ се нареждат Германия с 5.7 милиарда лева и дял от 12.4%, Италия с 4.2 милиарда лева и дял от 9.2% от общия износ, Турция с 3.9 милиарда лева и дял от 8.6% от износ, Румъния с 3.7 милиарда лева износ и дял от 8.1% от общия износ, Гърция с почти 3 милиарда лева износ и 6.5% дял в общия износ, Франция с 1.9 милиарда лева и дял от 4.2%, както и Белгия с 1.7 милиарда лева износ и дял от 3.7% в българския износ.

Като цяло, износът на България към Европейския съюз възлиза на 29 милиарда лева като делът на ЕС в общия износ на България достига 63.9% през 2015 г. За България ЕС е най-големият и най-важен търговски партньор – с или без Обединеното кралство.

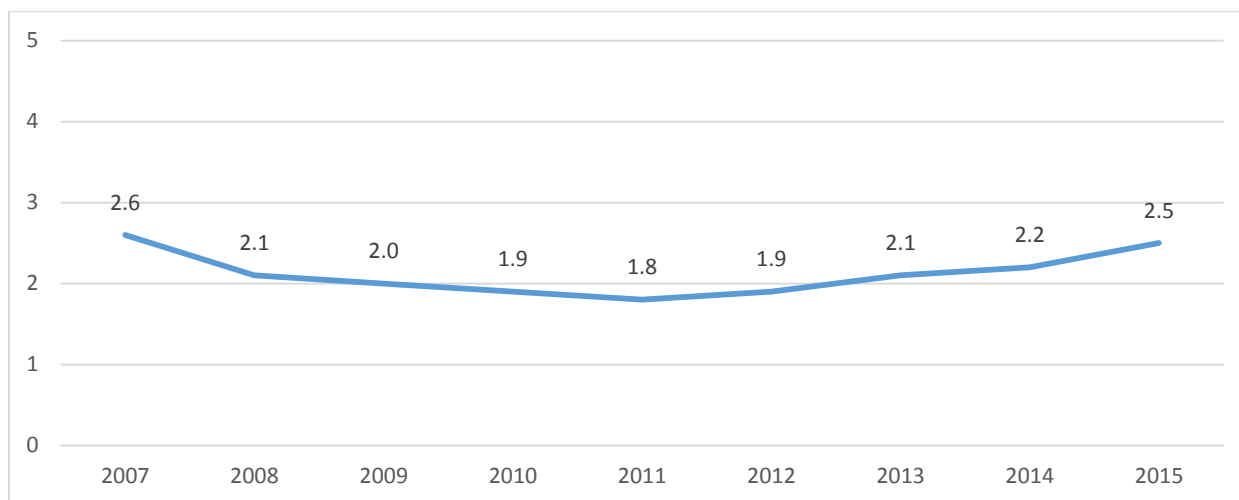
Износ на България през 2015 г.

	страна - търговски партньор	износ, млн.лв.	растеж/ спад %	Дял в общия износ
1	Германия	5658.8	9.0	12.4%
2	Италия	4176.7	7.8	9.2%
3	Турция	3927.5	-3.3	8.6%
4	Румъния	3702.7	8.3	8.1%
5	Гърция	2954.2	1.9	6.5%
6	Франция	1909.1	3.0	4.2%
7	Белгия	1669.7	-5.5	3.7%
8	Обединено кралство	1147.6	20.0	2.5%
9	Китай	1077.1	3.2	2.4%
10	Нидерландия	1056.6	9.2	2.3%
11	Испания	1040.3	15.1	2.3%
12	Полша	1035.6	16.6	2.3%
13	Сърбия	820.9	15.4	1.8%
14	Австрия	804.8	8.6	1.8%
15	Руска федерация	775.4	-24.7	1.7%
	ЕС	29061.2	7.9	63.9%
	Общо	45469.7	5.2	100%

Източник: НСИ

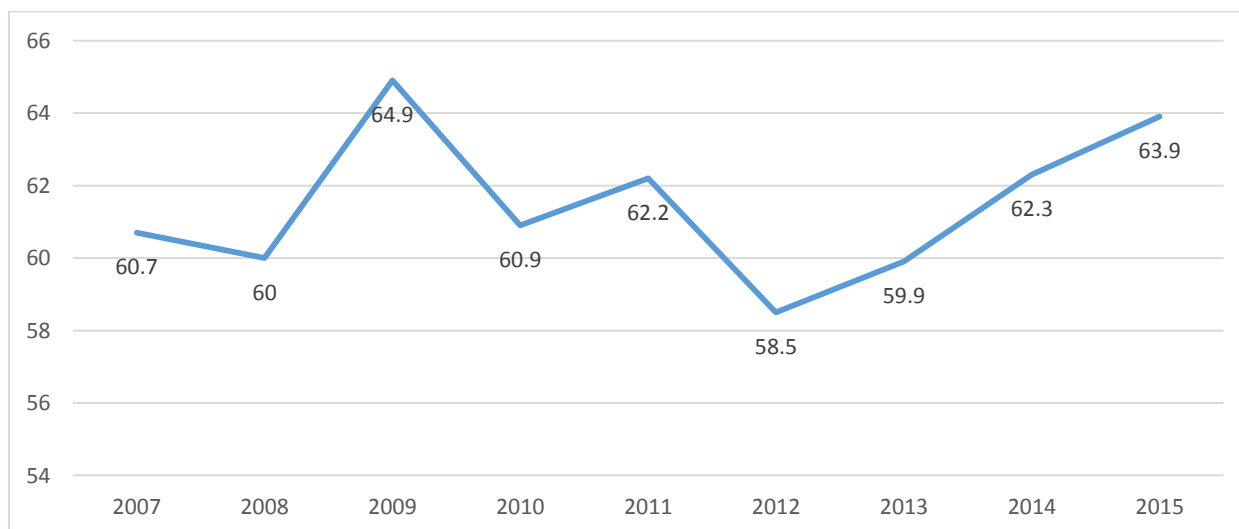
Делът на Обединеното кралство в българския износ беше 2.6% от общия износ през 2007 г., но намалѐ значително в годините на кризата като достигна дъно от 1.8% през 2011 г. заради поевтиняването на британския паунд и слабия икономически растеж. След 2011 г. постепенно износът към Великобритания се възстанови и достигна дял от 2.5% през 2015 г. Делът на Европейския съюз в българския износ достигна максимална стойност от близо 65% през 2009 г., след което намалѐ до 58.5% през 2012 г. Оттогава насам се отчита постоянно повишение и през 2015 г. делът на ЕС в българския износ достигна близо 64%.

Дял на износа към Обединеното кралство, % от общия износ

Източник: НСИ

Дял на износа към Европейския съюз, % от общия износ

Източник: НСИ

По отношение на преките чуждестранни инвестиции в България към края на 2015 г. Обединеното кралство заема пето място с 2.3 милиарда евро и дял от 6.2%. На първите места в класирането се нарежда Австрия с 5.4 милиарда евро, Холандия с 4.5 милиарда евро, Германия с 2.5 милиарда евро и Гърция с 2.4 милиарда евро. След Великобритания с минимално изоставане се нареждат Кипър и Русия. На 15 място се нареждат Британските Вирджински острови, които обаче не са част от Европейския съюз.

Преки чуждестранни инвестиции към края на 2015 г., млн.евро

1	Австрия	5434.5
2	Холандия	4519.3
3	Германия	2482.3
4	Гърция	2387.1
5	Обединено кралство	2340.9
6	Кипър	2254.1
7	Русия	2103.7
8	Люксембург	1439.2
9	Швейцария	1345.9
10	Испания	1169.2
11	Съединени американски щати	1036.5
12	Унгария	991.5
13	Франция	935.3
14	Италия	880.1
15	Вирджински острови (Британски)	866.7
	ОБЩО	37619.1

Източник: БНБ

Делът на Великобритания във външния дълг на българския нефинансов сектор е 4.5%, което нарежда страната на шесто място с отпуснати 405.5 милиона евро. В България няма банки, които са собственост на институции от Обединеното кралство.

Външен дълг на нефинансовия сектор

		млн. евро	отн. дял
1	Австрия	1401.1	15.6%
2	Международни финансови институции	1093.9	12.2%
3	Холандия	1047.3	11.6%
4	други	911.1	10.1%
5	Люксембург	495.9	5.5%
6	Великобритания	405.5	4.5%
7	Франция	388.4	4.3%
8	Британски Вирджински Острови	384.5	4.3%
9	САЩ	376.5	4.2%
10	Кипър	306.3	3.4%

Източник: БНБ

При пътуванията на българи в чужбина Обединеното кралство заема 8 място със 122 хиляди пътувания през 2015 г., което представлява дял от 2.6% от общия брой пътувания на българи в чужбина. За сравнение, 55% от всички пътувания на български граждани са в страни от Европейския съюз, а повечето от останалите пътувания са в съседни на България страни, които не изискват визи за граждани на ЕС. Благодарение на членството в ЕС българските граждани ползват значителна свобода на пътуване, която не съществуваше през 90-те години.

При посещенията на чужденци в България Обединеното кралство заема 10-то място с 250 хиляди пътувания през 2015 г., което представлява дял от 2.7% от общия брой посещения на чужденци в България. За сравнение, дялът на Европейския съюз е 56.3%. Като цяло, и при пътуванията на българи, и при пътуванията на чужденци в България, основна роля имат страните от Европейският съюз и страните, с които ЕС има споразумения за безвизов режим. Единственото изключение е Русия, която през 2015 г. заема 7 място по брой посещения в България (Украйна, която е на 8-мо място, е в процедура по получаване на безвизов режим).

Пътувания на българи в чужбина 2015 г.

1	Турция	1241733
2	Гърция	1043078
3	Румъния	332848
4	Македония	316094
5	Сърбия	315261
6	Германия	272867
7	Италия	141161
8	Обединено кралство	121745
9	Австрия	118145
10	Испания	114016
	<i>Европейски съюз</i>	<i>2559675</i>
	<i>О Б Щ О</i>	<i>4632466</i>

Източник: НСИ

Пътувания на чужденци в България 2015 г.

1	Румъния	1499854
2	Турция	1237841
3	Гърция	1024526
4	Германия	826142

5	Македония	506052
6	Сърбия	501091
7	Русия	493989
8	Украйна	310777
9	Полша	285455
10	Обединено кралство	250038
	<i>Европейски съюз</i>	<i>5243220</i>
	<i>О Б Щ О</i>	<i>9316624</i>

Източник: НСИ

Според данни за първото тримесечие в Обединеното кралство работят 232 хиляди българи и румънци, от които българите са над 55 хиляди. По различни оценки неработещите, студенти и деца са над 30 хиляди.